

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Les interioritats de la política viscudes per J.B. Culla

Als 66 anys, i en plena forma intel·lectual, l'historiador Joan B. Culla ha publicat les seves memòries, *La història viscuda* (Pòrtic). És un observador i un comentarista privilegiat de l'escena política des de fa dècades. No es perd ni un congrés dels partits polítics parlamentaris, un costum ritual que va començar el 1982. També ha col·leccionat, per dir-ho d'alguna manera, citacions *off the record* amb els grans dirigents de les institucions catalanes de la Transició ençà, començant per Tarradellas i seguint per Pujol –que li va fer especial confiança–, Maragall, Montilla, Mas..., però també Sellarès, Cahner (la relació va acabar malament), Carod, Carretero, Piqué i molts més. A través seu, ha tocat de prop les interioritats del poder. De jove va ser “company de viatge” del PSUC amb corbata, es va estrenar com a votant en democràcia amb el PSC i va acabar sent un intel·lectual de referència del nacionalisme català que era membre de la junta del Cercle d'Economia i escrivia cada setmana a *El País*, diari que acabaria abandonant l'octubre del 2017 quan el rotatiu va fer, diu, “metàstasi demagògica”.

Joan B. Culla és el fill únic d'una modesta família barcelonina. Els pares es van conèixer treballant a la fàbrica de la Hispano Olivetti. Al seu pis de Sant Martí de Provençals no tenien ni dutxa ni calefacció. Es va educar en castellà a la Salle Condal. La primera paraula que va veure escrita en català va ser en un anunci al

WAYRA FICAPAL

metro de la solució del doctor Sastre Marqués (per cert, besavi meu) per combatre “*las lombrices* (cucs)”. De petit es comportava com un adult en miniatura: era un nen a qui no li agradava el futbol i que llegia molt. Quan a finals dels 80 el vaig tenir de professor a periodisme de la UAB ja semblava molt més gran del que era. Era un jove historiador que havia participat en la gènesi de *L'Avenç*, havia tractat i fet amistat amb Pierre Vilar i a qui la mort de Franco havia enganxat treballant al després arxiconegut i polèmic Arxiu de Salamanca!

Al llibre, Culla explica tot això i molt més amb la precisió notarial d'algú habituat a portar dietaris i a retallar diaris. Són unes memòries riques en detalls i anècdotes pròpies d'un polemista vocacional que no ha defugit mai el combat mediàtic de les idees, erigit sovint

en defensor del catalanisme i la catalanitat desacomplexats. S'ha dedicat a desmentir en articles i tertúlies, amb ironia mordaç, el tòpic de nacionalista de barretina i les distorsions espanyolistes de la història i la realitat catalanes. De fet, a més de la seva passió per la història contemporània catalana, espanyola i mundial, és un gran aficionat als viatges i, com és sabut, un coneixedor obsessiu d'Israel. Ha assumit el títol oficiós de “proisraelià oficial” de Catalunya, cosa que li ha proporcionat grans amics –Jaime Vándor, Shlomo Ben Ami, Villatoro...– i grans rivals –Maruja Torres, Salah Jamal...–. El seu altre títol oficiós, el d'intel·lectual pujolista, amb el qual sí que marca certes distàncies, també l'ha fornint durant anys de fabulosos rivals sobre el paper: de Félix de Azúa a Narcís de Carreras, passant per Cercas, Savater, Ramón de España, Boadella, Javier Nart i un llarg etcètera. “En general, he estat coherent a l'hora de triar els adversaris”, bromeja. Tenen especial interès les pàgines sobre la Fundació Acta, una experiència poc explicada pels seus protagonistes –amb ell al capdavant.

En la primera visita a Israel, a Jerusalem, seguint la tradició va introduir un paperet al mur de les Lamentacions on deia: “Per la pau d'Israel i la llibertat de Catalunya”, les seves dues grans il·lusions. “De moment –escriu–, el Totpoderós encara no ha atès cap de les dues demandes”.

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] El fill de l'italià

RAFEL NADAL
Columna
464 pàgines i 21,90 € 1/17

[2] Canto jo i la muntanya...

IRENE SOLÀ
Anagrama
192 pàgines i 16,90 € 2/7

[3] Novel·la

POL BECKMANN
Quaderns Crema
168 pàgines i 14 € -/36

[4] Les formes del verb...

JENNY ERPENBECK
Angle
344 pàgines i 20,90 € -/42

[5] El millor d'anar és tornar

ALBERT ESPINOSA
Rosa dels Vents
233 pàgines i 17,90 € 5/14

NO-FICCIO

[1] Capitalisme i democràcia 1756-1848

JOSEP FONTANA Edicions 62
212 pàgines i 22 € 1/7

[2] La història viscuda

JOAN B. CULLA
Pòrtic
416 pàgines i 19,90 € 2/8

[3] Cuina mare

JOAN ROCA
Columna
224 pàgines i 22,90 € 3/16

[4] La religió de l'ateu

JOAN-CARLES MÈLICH
Fragmenta
80 pàgines i 9,90 € -/12

[5] 101 flors de camp...

TONI LLOBET / LLORENÇ SÁEZ
Cossetània
16 pàgines i 5 € 7/10

CASTELLÀ

FICCIO

[1] Largo pétalo de mar

ISABEL ALLENDE
Plaza & Janés
384 pàgines i 22,90 € 1/6

[2] Lo mejor de ir es volver

ALBERT ESPINOSA
Grijalbo
208 pàgines i 17,90 € 4/14

[3] Los asquerosos

SANTIAGO LORENZO
Blackie Books
222 pàgines i 21 € 3/38

[4] Bienvenida al club...

MEGAN MAXWELL
Planeta
480 pàgines i 15,90 € 2/3

[5] Otra vida por vivir

THEODOR KALLIFATIDES
Galaxia Gutenberg
160 pàgines i 14,50 € -/7

NO-FICCIO

[1] Cuaderno Blackie Books

CRISTÓBAL FORTÚNEZ
Blackie Books
96 pàgines i 12,90 € 2/2

[2] ...Y ahí lo dejo

GONZALO BOYE
Roca
224 pàgines i 15,90 € -/14

[3] Historia del silencio

ALAIN CORBIN
Acantilado
152 pàgines i 14 € -/2

[4] El director

DAVID JIMÉNEZ
Libros del K.O.
296 pàgines i 18,90 € 1/12

[5] Come comida real

CARLOS RÍOS
Paidós
320 pàgines i 17 € 6/16

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició de la setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

¿Podem encaixar la mà sense dir on?

Els puristes de la llengua han fet del verb *donar* una mena de tabú. Per reforçar-lo no han dubtat a reforçar també un estereotip ètnic pejoratiu: “Els catalans no donem res”. I és cert que no donem petons ni passos, ni donem fàstic o ràbia. En tots aquests casos, i d'altres, els catalans *fem* i els castellans *dan*. Però som prou generosos per donar cops de mà, cops de puny, bufetades o clatellots. I podem donar coses més abstractes, com ara una alegria o un sobresalt. La casuística és complexa i trobareu diverses fitxes a l'Optimot que ho expliquen. Hi aprendreu que podeu donar –i també fer– classes, conferències i xerrades sense mala consciència. I fins i tots podreu donar –a més de fer– voltes o toms. També hi descobrireu que no és el mateix donar un cop de cap que fer-lo.

Hi ha, però, una derivada d'aquest tabú no gaire comentada que ens està portant, d'un temps ençà, a encaixar la mà. ¿Encaixar-la exactament on?, em pregunto. Perquè tot encaix requereix dues realitats i que una encaixi en l'altra. Podem estrènyer la mà a algú, perquè una mà és susceptible de ser estreta, però per encaixar-la hem d'esmentar alguna altra cosa.

En el català de sempre *encaixar* era sinònim de *donar la mà*. Dues persones encaixaven o es donaven la mà.

**AMB L'IMPOSSIBLE
'ENCAIXAR LA MÀ'
DEFUGIM UN NATURAL
I CATALANÍSSIM
'DONAR LA MÀ'**

Ho deixa clar l'exemple que trobo al DIEC2: “Encaixeu, nois! Que des d'avui sereu col·legues”. Accepto, com ho fa el diccionari de M. Teresa Espinal, que puguem arribar a encaixar les mans –el plural és bàsic– o a fer una encaixada de mans, però en el cada cop més habitual *encaixar la mà (a algú)* hi percebo l'intent de defugir –per la força del tabú– un natural i catalaníssim *donar la mà (a algú)*.

Un valencià em pot dir que val més així i que podria ser pitjor. La ultracorrecció ens hauria pogut abocar a un *fer la mà* que, segons el DNV, té un sentit figurat que vol dir just el contrari: *donar la mà* vol dir *ajudar* i *fer la mà* vol dir *molestar* o *emprenyar*. Tanmateix, el meu consell és que envieu a fer la mà, una activitat que no requereix cap altra persona, aquest *encaixar la mà*.